

но когато детето требва все тъй да прави, тогава по необходимостъ деяностът му приема характеръ и безредна случайностъ и то отива къмъ това, на което действува чувствителностът му: »Детинско-то любопитство, — дума Локкъ, — е желание-то да са учи; наскърдчавайте желание-то му, не само като благоприятен симптомъ (признакъ), но като най-действително-то средство, съ кое-то природа-та е наградила дете-то, за да са избави отъ естествено-то невежество, което безъ помощъ-та на това беспокойно любопитство, направило би дете-то най глупаво и безполезно създание.«

IV.

Страшно е да са помисли, че такова дете невъзвратно губи вече своята бъдещностъ.

Като не насърдчаватъ душевни-те чувства на дете-то, родители-те спиратъ развитие-то на способности-те му и затъняватъ всички-те появления на естественни-те закони; малко следъ това, заедно съ възрастъ-та на дете-то, те начинатъ явно вече да действуватъ противъ тия чувства и противъ тия закони.

Бедно-то дете следъ неколко време испращатъ на училище-то, гдето мъжко му са види исправено предъ черна-та дъска, на която са написани букви-те или други некои знакове, мъжко му са види, думаме, защото е безъ приготовление и безъ пръвоначално развитие; насиливатъ го да уче това, къмъ което то има големо отвращение; това отвръщение служи още като драгоценно посочване на естествен-